

Motion till riksdagen 2018/19:2775

av **Sofia Damm (KD)**

Ett tryggare Malmö och Skåne

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera samverkan med Europol såväl som med Danmark och Tyskland för att kunna stoppa införseln av framför allt illegala vapen och narkotika vid den skånska gränsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge tullen befogenhet att göra utförselkontroller vid Skånes hamnar och vid brofästet när misstanke om brott finns och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den polisiära närvaron vid gränsövergångar, likt operation Gunder, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Skåne gå före och pröva en modell för kommunal polisverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta särskilda ungdomsdomstolar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka utbytet med Danmark för att ta lärdom av framgångsrika danska modeller för att stävja den grova brottsligheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det grova våldet har tilltagit och skjutningar och sprängningar har näst intill blivit vardagsmat i Malmö. Från att närmast ha varit ett storstadsfenomen har våld och oroligheter även kommit att prägla mindre orter. Antalet utanförskapsområden har ökat, liksom den organiserade brottsligheten. Skåne ska vara en trygg region att leva i, oavsett om man bor på Lindängen i Malmö, i centrala Simrishamn eller ute på landsbygden. Men för att detta ska kunna bli en realitet måste Skåne få mer resurser, och nya metoder för att stävja kriminaliteten måste prövas.

Det rapporteras ständigt, inte minst från landsbygden, att polisen har svårt att klara sitt uppdrag eller inte ens finns på plats. Sammanslagning av ledningscentraler, anmälningsupptagning och kommendering av poliser till andra delar av landet har gjort att viktig lokal- och personkännedom tappats. Flera skånska kommunpolitiker har kritiserat brister inom polisen och gett uttryck för en ökande otrygghet bland kommuninvånarna.

När människor känner att tryggheten krackelerar, när polisen inte kommer när man drabbas av brott, när utredningar läggs ner utan åtgärd, när man inte längre litar på att polisen kan garantera tryggheten, vänder man sig åt andra håll. Kommuner lägger stora summor på att anlita privata säkerhetsbolag.

2017 presenterades polisens nationella lägesbild av utvecklingen i utsatta områden. Totalt omfattas 61 områden i landet, varav 23 bedöms vara särskilt utsatta. Fyra områden i Skåne klassas av polisen som särskilt utsatta. Två av områdena i Skåne är nya i polisens sammanställning. Detta visar alltså en utveckling som går åt fel håll. Det är Karlslund i Landskrona och Nydala/Hermodsdal/Lindängen i Malmö. Sedan tidigare klassas Seved och Rosengård söder om Amiralsgatan som särskilt utsatta. Det här är områden där lag och ordning har satts ur spel till förmån för de kriminella nätverkens styre. Parallelsamhällen har vuxit fram.

I ytterligare fem områden i Skåne är situationen särskilt allvarlig och riskerar att förvärras om inget görs. Två områden i Helsingborg, ytterligare ett i Malmö och två i Kristianstad. Samtliga klassas i rapporten som utsatta områden.

Skåne – en införsel- och utförselport

Skåne – porten till kontinenten. En slogan i marknadsföringssyfte, men att ha flera portar till kontinenten, i form av hamnar och en bro, gör också Skåne extra sårbart för smuggling av människor, narkotika och illegala vapen. Gränspolisen i syd har tagit fram statistik där man jämför 2015 och 2016, med syfte att ge en fingervisning om hur många brottsärenden som upptäcks när man faktiskt är på plats på Lernacken vid brofästet. (Inre gränskontroller infördes nov 2015.)

Som exempel kan anges att polisen vid brofästet sett en ökning av de upptäckta narkotikabrotten från 26 till 136 mellan 2015 och 2016.

Sverige behöver intensifiera samverkan med Europol, Danmark och Tyskland för att, även vid ett avskaffande av de fasta gränskontrollerna, kunna motverka införseln av illegala vapen och narkotika samt bekämpa människohandel.

Skåne är dessutom en port för utförsel av exempelvis stöldgods från Sverige. Tullen bör därför ges befogenhet att kontrollera misstänkt utförsel av varor som kan ha koppling till kriminalitet. Så bör ske vid hamnarna i Malmö, Helsingborg, Ystad och Trelleborg samt vid brofästet.

Den polisiära närvaron vid gränsövergångarna kommer dock fortsatt vara viktig för att försvåra utförsel det visar inte minst resultaten av tidigare insatser så som Operation Gunder som fokuserade på just utförsel av stöldgods. Sveriges fördelaktiga geografiska läge med ett begränsat antal hubbar för utförsel underlättar kontrollen. Inte minst är denna typ av insatser viktiga utifrån ett brottsförebyggande perspektiv.

Kommunal polis

För att öka tryggheten och återställa ordningen bör kommuner ges möjlighet att anställa kommunal polis som ett komplement till den nationella polisen.

Den kommunala polisen ska i första hand ha ett brottsförebyggande perspektiv genom hög synlighet och närvaro samt ett nära samarbete med skola, socialtjänst och andra lokala myndigheter. Den ska utgöra ett komplement till den nuvarande nationella Polismyndigheten och fokusera på de ”vardagsbrott” och ordningsstörningar som i dagsläget ofta bortprioriteras i verksamheten, men som har stor betydelse för vanliga människor. En polis som finns där och inte plötsligt kommenderas till andra delar av regionen. En särskild, kortare, utbildning för kommunala poliser bör inrättas. Låt Skåne gå före och utveckla en modell för kommunal polis.

Krafttag mot ungdomsbrottsligheten

Många av de grova brott som begåtts i Malmö under senare år har begåtts av ungdomar under 18 år. Unga människor med vapen, unga som efter att de begått ett brott är tillbaka ute på gatan innan polisen hunnit skriva färdigt sin rapport. Detta försvårar möjligheterna till uppkläring och sänder ut helt fel signaler till de unga i vårt samhälle. Idag försätts misstänkta på fri fot även vid relativt grova brott. Särskilt gäller detta ungdomar under 18 år där frigivning snarare är regel än undantag. Ungdomar i dessa åldrar används därför av äldre kriminella som sysslar med grov organiserad brottslighet. Samtidigt med att reglerna för häktning stramas upp måste antalet platser på LVU-hem bli fler och socialtjänstens insatser ske snabbare. Dessa unga kan dock bli föremål för förundersökning och åtal och deras sak prövas i tingsrätten i första instans. Handläggningen av dessa brottmål följer särskilda regler om skyndsamt. Frihetsberövande i form av anhållande och häktning förekommer endast i ärenden som rör misstanke om mycket grova brott.

När det gäller unga under 15 år är de inte straffmyndiga och kan därför inte åtalas för brott oavsett brottets svårighetsgrad. Vid misstanke om brott överlämnas ärendet till socialtjänsten för fortsatt handläggning. Den tvångsåtgärd som då kan komma ifråga är ytterst omhändertagande med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Socialtjänsten tar i dessa fall beslut som sedan prövas av förvaltningsrätten.

Under senare tid har det i ett antal ärenden uppstått tveksamheter kring gärningspersonens ålder, vilket i sig vällar frågor kring den fortsatta handläggningen. Den nuvarande uppdelningen mellan tingsrätt och förvaltningsrätt är därför olycklig av flera skäl. En bärande tanke vad gäller handläggningen av unga kriminella är att den ska ske skyndsamt och att det för den unge ska finnas en tydlig koppling mellan gärning och påföljd. Rättsväsendet lever idag inte upp till kraven i det avseendet. Möjligheten att inrätta särskilda ungdomsdomstolar för gärningsmän som är 18 år eller yngre bör därför utredas.

Se över danska lösningar för brottsbekämpning

Avståndet är kort mellan grannstäderna Malmö och Köpenhamn, men den danska huvudstaden har lägre grad av kriminalitet. Skjutvapen är mindre vanliga, dödsskjutningarna är färre. Det är dags för Sveriges regering att på allvar ta reda på varför och våga dra lärdom av lyckade danska insatser för att stävja brottsligheten. Den danska

modellen för SSP, samverkan mellan skola, socialtjänst och polis, dansk vapenlagstiftning och möjligheten till så kallat zonförbud är verktyg väl värda att titta närmre på.

Sofia Damm (KD)